

Motion till riksdagen 2009/10:U229

av **Carina Hägg (s)**

Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om sexuell och reproduktiv hälsa.

Motivering

Abort är en mänsklig rättighet. Kvinnor har rätt att bestämma om de vill fullfölja en graviditet eller inte. Farliga aborter är ett folkhälsoproblem. Ungdomar har rätt att bestämma över sina egna kroppar. Ingen ska behöva få hiv för att de inte vet hur de ska skydda sig. Var och en ska ha tillgång till ett tillfredsställande och säkert sexliv. Preventiva åtgärder för att främja sexuell och reproduktiv hälsa lönar sig.

Ovan räknas upp några av de frågor som ingår i det som brukar kallas för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR). Att göra en lista över sakområden eller krav är kanske det bästa sättet att förklara vad SRHR är eftersom det inte finns något FN-fördrag som slår fast vad sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter innebär. Begreppet har fortfarande en otydlig plats i FN-överenskommelser.

År 1994 hölls den internationella befolkningskonferensen i Kairo (International Conference on Population and Development, ICPD). Kairokonferensen betecknas som ett paradigmskifte i synen på befolkningsfrågor. Stater gick från att agera för att begränsa befolkningsstillväxten utifrån ett uppifrånperspektiv till att i stället se frågan utifrån individens – inte minst kvinnans – rättigheter och livsvillkor. I stället för siffror kom befolkningsdiskussionen att handla om liv. I Kairo antogs en handlingsplan som fortfarande spelar stor roll. Där slås bland annat fast att reproduktiv hälsa är ett ”tillstånd av fullständigt fysiskt, mentalt och socialt välbefinnande” som inbegriper att människor har möjligheten att ha ett tillfredsställande och säkert sexliv. I handlingspla-

Fel! Okänt namn på

nen understryks dessutom att reproduktiva rättigheter är ett uttryck för mänskliga rättigheter som redan är erkända både nationellt och internationellt.

Vid kvinnokonferensen i Peking 1995 byggde världssamfundet vidare på utvecklingen från Kairo. I handlingsplanen från Peking slås fast att kvinnors mänskliga rättigheter inkluderar deras rätt att fritt och ansvarsfullt bestämma i frågor som rör deras sexualitet.

Befolkningskonferensen i Kairo gick inte enbart ut på att skapa definitioner, den handlade också om att få världens länder att agera i frågorna på ett annat sätt än tidigare. I handlingsplanen återfinns tre mål: att minska mödra- och barnadödligheten, att säkra tillgången till utbildning, särskilt för flickor, samt att alla människor ska ha fullständig tillgång till reproduktiv hälso- och sjukvård. Dessa mål har därefter bekräftats flera gånger, exempelvis i FN:s millenniemål.

Vår uppgift är nu att utifrån Kairoagendan forma en politik bortom år 2104. Jag uppmanar Sverige att i samverkan med frivilligorganisationer ta en ledande roll i detta arbete.

Som president för EPF deltog jag i Global Partners in Aktion den 2–4 september 2009 i Berlin tillsammans med representanter för mer än 140 länder. Efter år av bakslag under ett USA styrt av president Bush växer förhoppningarna. Med Barack Obama som ny president och Hillary Clinton som utrikesminister har USA återkommit som en stark aktör för kvinnors rättigheter. Bushregimens vägran att lämna biståndsmedel till organisationer som arbetar med information eller rådgivning om abort upphävs. Hillary Clintons tal under sin rundresa i Afrika om Kongos lidande civilbefolkning och om våldtäkt som vapen ger en fingervisning om den förändring vi kan vänta oss.

Sverige har länge varit en av de starkaste aktörerna på området. Internationellt finns en förväntan på Sverige att agera för individens rätt att oavsett var i världen han eller hon är född kunna bestämma över sin kropp, sin sexualitet och sitt barnafödande. Det svenska ledarskapet för dessa frågor är också viktigt utifrån perspektivet om komplementaritet inom det globala biståndet. Sverige med sin nationella sexualpolitiska historia, positiva hemmaopinion och sin erkända roll som global aktör har specialistkunskaper om SRHR inom biståndet och i arbetet för mänskliga rättigheter. Med den öppning som nu finns måste Sverige och EU ta initiativ tillsammans med andra konstruktiva krafter för en nystart i samverkan med USA.

Sverige måste fortsätta att vara ett föregångsland inom EU för kampen för mänskliga rättigheter, särskilt de mänskliga rättigheter som rör sexualitet och reproduktion.

Stockholm den 30 september 2009

Carina Hägg (s)